

ZÁKON

ze dne ... 2006,

o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží a o změně některých zákonů (zákon o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

O OCHRANĚ PŘED NADMĚRNOU BYROKRATICOU ZÁTĚŽÍ.

§ 1

Účel zákona

Účelem tohoto zákona je odbourání nadměrné byrokratické zátěže, zamezení nárůstu byrokratické zátěže, stanovení podmínek veřejného projednání návrhů právních předpisů ukládajících byrokratickou zátěž, stanovení zásad právních předpisů ukládajících byrokratickou zátěž a vytvoření nástrojů ochrany před byrokratickou zátěží.

§ 2

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) byrokratickou zátěží omezení subjektu založené na ustanovení právního předpisu, ukládající něco vykonat, zdržet se nebo strpět; za byrokratickou zátěž se považuje ustanovení právního předpisu opravňující orgán veřejné moci uložit subjektu něco vykonat, zdržet se nebo strpět; za byrokratickou zátěž se považuje, je-li subjektu orgánem veřejné moci uložena povinnost něco vykonat, zdržet se nebo strpět; za byrokratickou zátěž se považuje omezení práv fyzické nebo právnické osoby v možnosti získání příjmů nebo způsobující této osobě náklady; za byrokratickou zátěž se považuje uložení povinnosti jednotce územní samosprávy něco vykonat, zdržet se nebo strpět, pokud tímto omezením vznikají jednotce územní samosprávy náklady nebo se omezují její možnosti v získání příjmů. Za byrokratickou zátěž se nepovažuje povinnost platit daně, cla, pojistné na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti; za byrokratickou zátěž se nepovažuje, je-li pravomoc jednotky územní samosprávy omezována ve prospěch fyzických a právnických osob.
- b) nadměrnou byrokratickou zátěží subjektům ukládaná byrokratická zátěž v situaci, kdy cíle byrokratické zátěže by mohlo být ve srovnatelné míře dosaženo nižší mírou omezení subjektů, vlastním svobodným rozhodováním subjektů, svobodnou dohodou subjektů nebo jinými mechanismy bez přímých či nepřímých zásahů státu či jiných orgánů veřejné moci.

§ 3

Ukládání nadměrné byrokratické zátěže

Ukládat nadměrnou byrokratickou zátěž subjektům, které nejsou státem či orgánem veřejné moci, je zakázáno.

§ 4

(1) Subjekty oprávněné k podání návrhu zákona Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky dbají, aby podané návrhy zákonů byly v souladu s § 3.

(2) Subjekty oprávněné k podání pozměňovacího návrhu k návrhu zákona a pozměňovacího návrhu k pozměňovacímu návrhu zákona dbají, aby podané pozměňovací návrhy byly v souladu s § 3.

§ 5

(1) Parlament České republiky dbá, aby přijaté zákony byly v souladu s § 3.

(2) Vláda dbá, aby vydaná nařízení vlády byla v souladu s § 3.

(3) Vedoucí představitel ústředního orgánu státní správy dbá, aby právní předpisy vydané ústředním orgánem státní správy, v jehož čele stojí, byly v souladu s § 3.

(4) Bankovní rada České národní banky dbá, aby právní předpisy vydané Českou národní bankou byly v souladu s § 3.

§ 6

Kontrola byrokratické zátěže

(1) V každém sudém kalendářním roce provede vláda kontrolu všech platných právních předpisů, zda se byrokratická zátěž uložená těmito právními předpisy nestala nadměrnou byrokratickou zátěží.

(2) Výsledky kontroly provedené podle odstavce 1 předloží vláda nejpozději do konce měsíce prosinec kalendářního roku, v němž kontrola proběhla, Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Výsledky kontroly uveřejní vláda způsobem umožňujícím nepřetržitý dálkový přístup.

(3) Na základě výsledků kontroly provedené podle odstavce 1

- a) předloží vláda nejpozději do konce měsíce červen následujícího kalendářního roku, v němž proběhla celková kontrola, Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky návrh zákona, který odstraní zjištěnou nadměrnou byrokratickou zátěž uloženou zákony,
- b) schválí vláda nejpozději do konce měsíce červen následujícího kalendářního roku, v němž proběhla celková kontrola, změny nařízení vlády, které odstraní zjištěnou nadměrnou byrokratickou zátěž uloženou nařízeními vlády,
- c) uloží vláda vedoucím představitelům ústředních orgánů státní správy přijmout nejpozději do konce měsíce červen následujícího kalendářního roku, v němž proběhla celková kontrola, změny právních předpisů vydaných ústředními orgány státní správy,

- teré odstraní zjištěnou nadměrnou byrokratickou zátěž uloženou právními předpisy vydaných ústředními orgány státní správy,
- d) doporučí vláda guvernérovi České národní banky přijmout změny právních předpisů vydaných Českou národní bankou, které odstraní zjištěnou nadměrnou byrokratickou zátěž uloženou právními předpisy vydaných Českou národní bankou.

§ 7

Veřejné projednání právních předpisů ukládajících byrokratickou zátěž

Vydat právní předpis ukládající byrokratickou zátěž je zakázáno bez předchozího veřejného projednání podle § 8 až § 10.

§ 8

Povinnost konzultovat se zástupci subjektů dotčených navrhovanou byrokratickou zátěží vzniká

- a) vládě u každého návrhu zákona, který podá Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž,
- b) Senátu Parlamentu České republiky u každého návrhu zákona, který podá Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž,
- c) zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku u každého návrhu zákona, který podá Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž,
- d) Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky u každého návrhu zákona, který podá poslanec nebo skupina poslanců a který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž,
- e) Senátu Parlamentu České republiky u každého senátního pozměňovacího návrhu k zákonu, který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž,
- f) Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky u každého poslaneckého pozměňovacího návrhu k zákonu, který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž,
- g) vládě u každého návrhu nařízení, které ukládá nebo mění byrokratickou zátěž,
- h) vedoucímu představiteli ústředního orgánu státní správy u každého návrhu právního předpisu, který je oprávněn vydat ústřední orgán státní správy, v jehož čele vedoucí představitel ústředního orgánu státní správy stojí, a který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž,
- i) bankovní radě České národní banky u každého návrhu právního předpisu, jež je oprávněna vydat Česká národní banka, a který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž.

§ 9

(1) Subjekty povinné konzultovat podle § 8 zveřejní návrh právního předpisu, který ukládá nebo mění byrokratickou zátěž, způsobem umožňujícím nepřetržitý dálkový přístup s uvedením adresy a elektronické adresy, na které může každá fyzická nebo právnická osoba zaslat své připomínky k návrhu.

(2) Subjekty povinné konzultovat podle § 8 vypořádají každou připomínku obdrženou podle odstavce 1. Způsob vypořádání připomínek zveřejní povinný subjekt způsobem umožňujícím nepřetržitý dálkový přístup.

(3) Lhůta pro zasílání připomínek k návrhu právního předpisu

- a) je nejméně dva kalendářní měsíce ode dne zveřejnění návrhu právního předpisu u návrhu vlády, ústředního orgánu státní správy a České národní banky,
- b) je přiměřená délce legislativního procesu u návrhu Senátu Parlamentu České republiky, poslance Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, skupiny poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu, zastupitelstva vyššího územního samosprávného celku, senátního pozměňovacího návrhu a poslaneckého pozměňovacího návrhu.

(4) Lhůta pro zasílání připomínek k návrhu právního předpisu může být zkrácena oproti lhůtě uvedené v odstavci 3 jen ve zvlášť odůvodněných případech u právních předpisů na ochranu veřejného pořádku, veřejného zdraví, bezpečnosti státu a ochranu spotřebitele.

(5) Způsob vypořádání připomínek je zveřejněn nejméně do doby nabytí platnosti právního předpisu.

§ 10

(1) Povinnou součástí návrhu právního předpisu zveřejněného podle § 9 odst. 1 je dokumentace.

(2) Povinnou náležitostí dokumentace uvedené v odstavci 1 je

- a) cíl, kterého má být návrhem právního předpisu dosaženo,
- b) odůvodnění, proč nemůže být cíle dosaženo svobodným rozhodováním subjektů o vlastních záležitostech nebo jinými samoregulačními mechanismy,
- c) vyčíslení předpokládaných pozitivních dopadů navržené právní úpravy na základě důkladné analýzy rizik,
- d) vyčíslení předpokládaných negativních dopadů navržené právní úpravy, včetně dopadů na občany, podnikatele, samosprávu a státní správu,
- e) zpracované srovnání s jinými možnými řešeními problému, včetně varianty bez změny stávající situace a varianty bez zásahu státu do rozhodování subjektů v rámci soukromoprávních vztahů.

§ 11

(1) Právní předpisy ukládající byrokratickou zátěž

- a) dodržují dostatečnou dobu mezi platností a účinností tak, aby se s nimi mohly dotčené subjekty náležitě seznámit,
- b) vhodným způsobem vynucují uloženou byrokratickou zátěž při respektování zásady přiměřenosti, transparentnosti, konzistentnosti a uživatelské vstřícnosti.

(2) Poruší-li právní předpis ukládající byrokratickou zátěž zásady uvedené v odstavci 1, orgán veřejné moci přihlédně k takovéto skutečnosti při ukládání povinností a sankcí.

§ 12

Nástroje ochrany před byrokratickou zátěží

(1) Má-li fyzická nebo právnická osoba zato, že bylo porušeno ustanovení § 3 zákona, může podat žádost vládě k odstranění nadměrné byrokratické zátěže.

(2) Žádost je možno podat písemně nebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem¹⁾.

(3) Žádost je podána dnem, kdy ji obdržela vláda.

(4) Žádost podanou podle odstavce 2 vláda posoudí a do 90 dnů od obdržení podnětu rozhodne tak, že

- a) byrokratická zátěž, ke které se vztahoval podnět, není nadměrnou byrokratickou zátěží; takové rozhodnutí vláda odborně odůvodní, nebo
- b) byrokratická zátěž, ke které se vztahoval podnět, je nadměrnou byrokratickou zátěží.

Své rozhodnutí vláda zveřejní způsobem umožňujícím nepřetržitý dálkový přístup a doručí na adresu pro doručování žadatele a Nejvyššímu správnímu soudu.

(5) Proti rozhodnutí podle odstavce 4 nelze podat opravný prostředek.

(6) Rozhodla-li vláda podle odstavce 4 písm. b),

- a) předloží vláda nejpozději do 180 dnů ode dne rozhodnutí Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky návrh zákona, který odstraní nadměrnou byrokratickou zátěž uloženou zákony,
- b) schválí vláda nejpozději do 180 dnů ode dne rozhodnutí změny nařízení vlády, které odstraní nadměrnou byrokratickou zátěž uloženou nařízeními vlády,
- c) uloží vláda vedoucím představitelům ústředních orgánů státní správy přijmout 180 dnů ode dne rozhodnutí změny právních předpisů vydaných ústředními orgány státní správy, které odstraní nadměrnou byrokratickou zátěž uloženou právními předpisy vydaných ústředními orgány státní správy, nebo
- d) doporučí vláda bankovní radě České národní banky přijmout změny právních předpisů vydaných Českou národní bankou, které odstraní nadměrnou byrokratickou zátěž uloženou právními předpisy vydaných Českou národní bankou.

§ 13

(1) Návrh na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení může podat každá právnická nebo fyzická osoba, má-li zato, že

- a) právní předpis není v souladu s § 3 a
- b) bylo porušeno některé ustanovení § 7 až § 10 nebo některé ustanovení § 12 zákona.

(2) Návrh je třeba podat ve lhůtě 30 dnů od dne, kdy se navrhovatel o skutečnosti, že byly splněny požadavky uvedené v odstavci 1 dozvěděl.

§ 14

(1) Na řízení podle § 12 se nevztahuje správní řád.

(2) K řízení podle § 13 je příslušný Nejvyšší správní soud.

¹⁾ Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů.

§ 15

Přechodná ustanovení

(1) První kontrola všech platných právních předpisů podle § 6 proběhne v kalendářním roce, ve kterém tento zákon nabude účinnosti. Lhůty pro provedení první kontroly všech platných právních předpisů a pro provedení následných nápravných opatření budou přiměřené lhůtám stanoveným v § 6 a dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

(2) Zákaz vydat právní předpis ukládající byrokratickou zátěž bez předchozího veřejného projednání podle § 7 se nevztahuje na právní předpisy vydané před nabytím účinnosti tohoto zákona a návrhy zákonů podané Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky před nabytím účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna soudního řádu správního

§ 16

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 22/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 555/2004 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 350/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., se mění takto:

1. V § 4 odst. 2 se na konci písmene c) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se bod, který včetně poznámky pod čarou č. 1c) zní:

„d) ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení.^{1c)}

1c) § 13 zákona č. .../Sb., o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží a o změně některých zákonů (zákon o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží).“.

2. V § 16 odst. 2 písmeno a) zní:

„a) z předsedy a šesti soudců ve věcech volebních, ve věcech politických stran a politických hnutí, ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení a v řízení o kompetenčních žalobách,“.

3. Za § 101d se vkládá nový díl osmý, který včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 23a) zní:

„Díl 8

Soudnictví ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení

§ 101e

Řízení ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení

(1) Za podmínek stanovených zvláštním zákonem^{23a)} se může fyzická nebo právnická osoba návrhem domáhat rozhodnutí soudu o zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení.

(2) Účastníkem jsou navrhovatel a ten, kdo právní předpis, jehož zrušení nebo zrušení jeho jednotlivých ustanovení, které je navrhováno, vydal.

(3) Soud rozhodne usnesením, a to do devadesáti dnů poté, kdy návrh došel soudu. Jednání není třeba nařizovat.

23a) Zákon č. .../Sb., o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží a o změně některých zákonů (zákon o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží).“.

§ 101f

Nepřípustnost návrhu

Návrh je nepřipustný též tehdy, byl-li podán u věcně nepříslušného soudu.

§ 101g

Zvláštní ustanovení o řízení

(1) Ustanovení tohoto zákona o povinném zastoupení se neujíjí; to neplatí o zastoupení zákonným zástupcem.

(2) Návrh, jímž se řízení zahajuje, nebo úkony, jimiž se řízením nebo jeho předmětem disponuje, lze provést pouze písemně nebo ústně do protokolu u věcně příslušného soudu.

(3) Zmeškání lhůty k podání návrhu nelze prominout.

(4) Na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo.

(5) Usnesení soud doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu. Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení.“.

4. V § 104 odstavec 1 zní:

„(1) Kasační stížnost ve věcech volebních, ve věcech místního referenda a ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení je nepřipustná.“

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o soudních poplatcích

§ 17

V § 11 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění zákona č. 271/1992 Sb., zákona č. 273/1994 Sb., zákona č. 36/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 255/2000 Sb., zákona č. 451/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 555/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., se na konci písmene r) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se bod, který včetně poznámky pod čarou č. 2c) zní:

„s) návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení.^{2c)}

2c) § 13 zákona č. .../Sb., o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží a o změně některých zákonů (zákon o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží).“

ČÁST ČTVRTÁ

Účinnost

§ 18

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

D ů v o d o v á z p r á v a

I. Obecná část

Rozměr zásahů státu do života občanů v zemích Evropské unie i v České republice nabývá neúnosných rozměrů. Důvodem těchto zásahů je přesvědčení rozšiřované především ve druhé polovině 20. století v Evropě, že běžné soukromoprávní vztahy občanů (často založené na tržních mechanismech) nebo přímo rozhodování občanů samých o sobě neplní dostatečně vysoké cíle kladené tzv. moderní společností.

Poznání o neúnosnosti tohoto vývoje je obecně platným poznáním 90. let minulého století. Nesmyslné státní regulace měly již tehdy tak devastující účinky, že se problém začal řešit dokonce na více místech. Reagovala na něj především OECD svým doporučením již v r. 1995 k provedení regulatorní reformy v členských státech.

Základními principy doporučované reformy bylo ověřit, zdali vůbec státní zásah je potřebný, zdali je jasně definovaný cíl takového zásahu, zdali úřední postupy s ním související vůbec zaručují dosažení takového cíle, zdali vůbec jsou svými náklady a složitostí proporcionální danému tomuto cíli. A samozřejmě, zdali není možno daný úřední postup odstranit. Takové posuzování je zapotřebí trvale periodicky opakovat. K tomu obsahuje doporučení OECD soupis bodů, které by si měly členské státy nad každou byrokratickou procedurou poctivě ověřit.

Toto doporučení bylo následováno vládními iniciativami členských (i ne členských) států, které se rozhodly s daným problémem vypořádat. Dnes tak můžeme jen namátkou jako pozitivní příklady vyjmenovat ze starých členů EU Británii nebo Itálii, z nových členů Estonsko, z Asie Tchaj-wan. Pozitivní příklady jsou známy i ze Španělska, Polska, Estonska a především nám blízkého Slovenska.

Iniciativa nalezla v poslední době kladný ohlas i u Evropské komise, která zavedla procedury ověřování dopadu regulace u všech svých nových iniciativ (Regulatory Impact Assessment) a pro závažné případy zvláštní (enhanced) režim. Lze předpokládat, že se tyto aktivity zvláště rozvinou za nové Barrosovy komise, která si je dala výrazně do svého programu.

Bohužel je zapotřebí konstatovat, že zcela odlišná situace je v České republice. Žádná byrokratická reforma podle OECD se neprovedla. Jediná iniciativa tohoto druhu se na vládní úrovni konala v letech 1996 až 1997 a přinesla mizivé výsledky. Od té doby bylo do českého právního řádu zaneseno nespočetně nových úředních postupů, které občany zatěžují zcela zbytečnými nároky, ať už administrativními, věcnými nebo finančními. Často jsou nepřiměřené stanoveným cílům, nebo tyto cíle vůbec nebývají jednoznačně stanoveny. Předpisy si protiřečí, jsou nejasné a velmi špatně implementované. České prostředí se tak dostává do silné konkurenční nevýhody vůči ostatním státům EU i světa. Situaci je potřeba radikálně změnit legislativním uplatněním principů OECD.

K tomu se navrhuje zavedení pojmu byrokratická zátěž a nadměrná byrokratická zátěž do českého právního řádu a dále zavedení procesů souvisejících jednak s neukládáním nadměrné byrokratické zátěže a jednak s možností obrany, pokud je nadměrná byrokratická zátěž ukládána.

Předmět úpravy návrhu zákona:

1. Zákaz ukládání nadměrné byrokratické zátěže a stanovení povinnosti tento zákaz dodržovat,
2. institut kontroly byrokratické zátěže,
3. veřejné projednání právních předpisů ukládajících byrokratickou zátěž,
4. zásady právních předpisů ukládajících byrokratickou zátěž,
5. nástroje ochrany před byrokratickou zátěží,
6. změna zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v souvislosti s úpravou problematiky soudnictví ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení,
7. dílčí změna zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Soulad s ústavním pořádkem České republiky:

Po schválení sněmovního tisku č. ..., ústavní zákon, kterým se mění Listina základních práv a svobod ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., a Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů bude navrhovaný zákon v souladu s Ústavou České republiky. S dalšími právními předpisy České republiky je navrhovaný zákon v souladu.

Soulad s mezinárodními závazky České republiky a právem Evropských společenství:

Návrh není v rozporu s mezinárodními dohodami, jimiž je Česká republika vázána. Navrhovaný zákon je v souladu s právními předpisy Evropských společenství.

Ekonomický dopad:

Navrhovaný zákon nevyvolá nároky na státní rozpočet nebo jiné veřejné rozpočty ani na nárůst pracovních sil. Navrhovaný zákon vyvolá v důsledku odbourání nadměrné byrokratické zátěže pozitivní dopady jak na státní rozpočet a jiné veřejné rozpočty, tak i na občany a podnikatelské prostředí. Navrhovaná úprava nebude mít sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

II. Zvláštní část

K části první

K § 1:

Stanovuje se účel zákona, kterým je odbourání nadměrné byrokratické zátěže, zamezení nárůstu byrokratické zátěže, stanovení zásad právních předpisů ukládajících byrokratickou zátěž a vytvoření nástrojů ochrany občanů před byrokratickou zátěží.

K § 2:

Definují se pojmy pro potřeby tohoto zákona.

Byrokratická zátěž – definuje se vše, co je byrokratickou zátěží. Definice je nastavena tak, aby za byrokratickou zátěž bylo považováno jakékoliv omezení subjektu založené buď na ustanovení právního předpisu ukládající něco vykonat, zdržet se nebo strpět nebo ustanovení

právního předpisu opravňující orgán veřejné moci uložit subjektu něco vykonat, zdržet se nebo strpět a dále i na samotném uložení povinnosti subjektu ze strany orgánu veřejné moci. Vedle obecného vymezení jsou definovány, jak pozitivně, tak i negativně, příklady byrokratické zátěže. Za byrokratickou zátěž se nepovažuje povinnost platit daně, cla, pojistné na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Nadměrná byrokratická zátěž – je definována ve vztahu k byrokratické zátěži. Jedná se o byrokratickou zátěž ukládanou v situaci, kdy cíle byrokratické zátěže by mohlo být ve srovnatelné míře dosaženo buď nižší mírou omezení subjektů, ale i vlastním svobodným rozhodováním subjektů, svobodnou dohodou subjektů nebo jinými mechanismy bez přímých či nepřímých ingerencí veřejnoprávních subjektů.

K § 3:

Zakazuje se ukládat nadměrnou byrokratickou zátěž všem subjektům, které nejsou orgánem veřejné moci.

K § 4:

Všem subjektům oprávněným k podání návrhu zákona Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (poslanec, skupina poslanců, Senát, vláda nebo zastupitelstvo vyššího územního samosprávného celku) se ukládá, aby ve svých legislativních iniciativách neukládali nadměrnou byrokratickou zátěž subjektům, jimž je ukládání nadměrné byrokratické zátěže podle tohoto zákona zakázáno. Subjektům oprávněným k podání pozměňovacího návrhu k návrhu zákona a pozměňovacího návrhu k pozměňovacímu návrhu zákona se ukládá povinnost dbát, aby podané pozměňovací návrhy neměly za následek ukládání nadměrné byrokratické zátěže subjektům, jimž je ukládání nadměrné byrokratické zátěže podle tohoto zákona zakázáno.

K § 5:

Parlamentu České republiky se stanovuje povinnost dbát, aby přijaté zákony neukládaly nadměrnou byrokratickou zátěž subjektům, jimž je ukládání nadměrné byrokratické zátěže podle tohoto zákona zakázáno. Dále se ukládá vládě, vedoucímu představiteli ústředního orgánu státní správy a bankovní radě ČNB v právních předpisech podzákonného charakteru, které vydá vláda, příslušný orgán státní správy nebo ČNB, neukládat nadměrnou byrokratickou zátěž subjektům, jimž je ukládání nadměrné byrokratické zátěže podle tohoto zákona zakázáno.

K § 6:

Vládě se stanovuje povinnost každá dva roky provést kontrolu všech platných právních předpisů, zda se byrokratická zátěž uložená těmito právními předpisy nestala nadměrnou byrokratickou zátěží, a zjištěné výsledky předložit Poslanecké sněmovně. Dále se stanovují kroky, které musí vláda učinit při odstraňování nadměrné byrokratické zátěže zjištěné při provádění celkové kontroly.

K § 7:

Zakazuje se vydat právní předpis bez předchozího veřejného projednání.

K § 8:

Zakládá se povinnost konzultovat se zástupci subjektů dotčených navrhovanou byrokratickou zátěží všechny návrhy právních předpisů ukládajících tuto byrokratickou zátěž a pozměňovací návrhy k těmto návrhům právních předpisů.

K § 9:

Zakládá se povinnost dálkově zpřístupnit k veřejným připomínkám každý návrh právního předpisu, který ukládá byrokratickou zátěž, a každý pozměňovací návrh k takovému právnímu předpisu. Dále se stanovuje povinnost vypořádat každou obdrženou připomínku. Stanovují se lhůty v procesu veřejných připomínek a výčet oblastí právní úpravy, u nichž mohou být tyto lhůty ve výjimečných případech zkráceny.

K § 10:

Stanovuje se, že povinnou součástí návrhu právního předpisu určeného k veřejným připomínkám je dokumentace. Dále se stanovují povinné náležitosti této dokumentace.

K § 11:

Stanovují se základní zásady právních předpisů ukládajících byrokratickou zátěž. Porušení těchto zásad znamená liberační důvod při ukládání povinností a sankcí uložených na základě právního předpisu, který tyto zásady porušil.

K § 12:

Zakládá se právo občana podat podnět vládě k odstranění nadměrné byrokratické zátěže, má-li zato, že je porušen zákaz uložit nadměrnou byrokratickou zátěž. Dále se stanovují možnosti, jak může vláda s takovýmto podnětem naložit a kroky, které musí vláda učinit při odstraňování nadměrné byrokratické zátěže zjištěné na základě podnětu občana.

K § 13:

Zakládá se právo občana podat návrh na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení. Toto právo vzniká při kumulaci těchto podmínek: občan má zato, že je porušen zákaz uložit nadměrnou byrokratickou zátěž a zároveň bylo porušeno některé z ustanovení § 7 až § 10 nebo některé z ustanovení § 12. Pokud nebyly splněny obě tyto podmínky, právo podat návrh na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení občanovi nevzniká.

K § 14:

Na řízení podle § 12 (nástroje ochrany před byrokratickou zátěží) se nevztahuje správní řád. Věcně příslušný k řízení ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení je Nejvyšší správní soud. Tato věcná příslušnost je podmíněna přijetím sněmovního tisku č. ..., ústavní zákon, kterým se mění Listina základních práv a svobod ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., a Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů.

K § 15:

Zakládá se povinnost provést první kontrola všech platných právních předpisů podle § 6 v kalendářním roce, ve kterém tento zákon nabude účinnosti. Dále se stanovuje, že zákaz vydat právní předpis ukládající byrokratickou zátěž bez předchozího veřejného projednání podle § 7 až § 10 se neuplatní na právní předpisy vydané před nabytím účinnosti tohoto zákona a návrhy zákonů podané Poslanecké sněmovně před nabytím účinnosti tohoto zákona.

K části druhé

K bodu 1:

Rozšiřuje se rozsah pravomocí, ve kterých jsou soudy ve správním soudnictví oprávněny i povinny projednávat a rozhodovat o řízení ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení.

K bodu 2:

Stanovuje se, že senát Nejvyššího správního soudu se v řízení ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení skládá z předsedy a šesti soudců.

K bodu 3:

Upravuje se soudnictví ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení. Stanovuje se, že domáhat se rozhodnutí soudu o zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení může občan za podmínek stanovených zákonem o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží. Vymezuji se účastníci řízení a určuje se lhůta, ve které soud rozhodne. Jelikož soud rozhoduje převážně na základě písemností, není třeba nařizovat jednání.

Návrh lze podat jen u věcně příslušného soudu. Dále se upravují zvláštní ustanovení o řízení, obdobně jako je tomu ve věcech volebních a ve věcech místního referenda.

K bodu 4:

Stanovuje se nepřípustnost kasační stížnosti jako mimořádného opravného prostředku ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení.

K části třetí

Navrhuje se osvobodit návrhy na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení podle tohoto zákona od soudních poplatků.

K části čtvrté

Účinnost zákona je navrhována k prvnímu dni kalendářního měsíce následujícího po dni vyhlášení zákona.

... v.r.

... v.r.

... v.r.

Platné znění příslušných ustanovení soudního řádu správního s vyznačením navrhovaných změn

HLAVA II PRAVOMOC A PŘÍSLUŠNOST SOUDŮ

Pravomoc soudů

§ 4

(1) Soudy ve správním soudnictví rozhodují o

- a) žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen "správní orgán"),
- b) ochraně proti nečinnosti správního orgánu,
- c) ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,
- d) kompetenčních žalobách.

(2) Ve správním soudnictví dále soudy rozhodují

- a) ve věcech volebních a ve věcech místního referenda,
- b) ve věcech politických stran a politických hnutí,
- c) o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem,
- d) ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení.^{1c)}

1c) § 13 zákona č. .../Sb., o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží a o změně některých zákonů (zákon o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží).

§ 16

(1) Nejvyšší správní soud rozhoduje v senátech nebo v rozšířených senátech, nestanoví-li tento zákon, že rozhoduje a činí jednotlivé úkony předseda senátu.

(2) Senát se skládá

- ~~a) z předsedy a šesti soudců ve věcech volebních, ve věcech politických stran a politických hnutí a v řízení o kompetenčních žalobách,~~
- a) z předsedy a šesti soudců ve věcech volebních, ve věcech politických stran a politických hnutí, ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení a v řízení o kompetenčních žalobách,
- b) z předsedy a dvou soudců v ostatních případech.

(3) Rozšířený senát se skládá

- a) z předsedy a šesti soudců, rozhoduje-li o věci postoupené mu senátem složeným podle odstavce 2 písm. b),
- b) z předsedy a osmi soudců v ostatních případech.

Díl 8

Soudnictví ve věcech návrhů na zrušení
právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení

§ 101e

Řízení ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení

(1) Za podmínek stanovených zvláštním zákonem^{23a)} se může fyzická nebo právnická osoba návrhem domáhat rozhodnutí soudu o zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení.

(2) Účastníkem jsou navrhovatel a ten, kdo zákon nebo jiný právní předpis, jehož zrušení nebo zrušení jeho části, které je navrhováno, vydal.

(3) Soud rozhodne usnesením, a to do devadesáti dnů poté, kdy návrh došel soudu. Jednání není třeba nařizovat.

23a) Zákon č. .../Sb., o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží a o změně některých zákonů (zákon o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží).

§ 101f

Nepřípustnost návrhu

Návrh je nepřipustný též tehdy, byl-li podán u věcně nepříslušného soudu.

§ 101g

Zvláštní ustanovení o řízení

(1) Ustanovení tohoto zákona o povinném zastoupení se neujíjí; to neplatí o zastoupení zákonným zástupcem.

(2) Návrh, jímž se řízení zahajuje, nebo úkony, jimiž se řízením nebo jeho předmětem disponuje, lze provést pouze písemně nebo ústně do protokolu u věcně příslušného soudu.

(3) Zmeškání lhůty k podání návrhu nelze prominout.

(4) Na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo.

(5) Usnesení soud doručí účastníkům a vyvěsí jej na úřední desce soudu. Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení.

§ 104

Nepřípustnost

~~(1) Kasační stížnost ve věcech volebních a ve věcech místního referenda je nepřipustná.~~

(1) Kasační stížnost ve věcech volebních, ve věcech místního referenda a ve věcech návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení je nepřipustná.

(2) Kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu, je nepřipustná.

(3) Kasační stížnost je dále nepřipustná proti rozhodnutí,

a) jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu,

b) jímž se pouze upravuje vedení řízení, nebo

c) které je podle své povahy dočasné.

(4) Kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Platné znění příslušných ustanovení zákona o soudních poplatcích s vyznačením navrhovaných změn

Osvobození od poplatku

§ 11

(1) Od poplatku se osvobozují řízení ve věcech

- a) opatrovnických, péče soudu o nezletilé, osvojení a povolení uzavřít manželství,
- b) důchodového pojištění (zabezpečení), nemocenského pojištění (péče), státní sociální podpory, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, sociální péče a státních dávek,
- c) vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a dětí,
- d) vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče,
- e) voleb rad zaměstnanců a zástupců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, popřípadě rad státních zaměstnanců a zástupců pro bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu státní služby,
- f) dědických v prvním stupni řízení,
- g) náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem,
- h) způsobilosti k právním úkonům, poručenských a určení, zda je třeba souhlasu rodičů dítěte k jeho osvojení,
- ch) výkonu rozhodnutí k vymožení pohledávek ze soudních poplatků, z peněžitých trestů, pokut a nákladů řízení vymáhaných státem,
- i) obchodního rejstříku, týká-li se zápis fyzické nebo právnické osoby, která je v konkursu,
- j) konkursu včetně nuceného vyrovnání, s výjimkou sporů vyvolaných konkursem,
- k) sporů o plnění závazků z kolektivních smluv, ze kterých nevznikají nároky jednotlivým zaměstnancům,
- l) volebních,
- m) rozpuštění politické strany nebo politického hnutí nebo pozastavení jejich činnosti,
- n) kompetenčních žalob,
- o) nařízení exekuce soudem,^{2a)}
- p) návrhů na určení lhůty k provedení procesního úkonu,^{2b)}
- r) výmazu podnikatele - fyzické osoby z obchodního rejstříku,^{2c)}
- s) návrhů na zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení.^{2c)}

(2) Od poplatku se osvobozují

- a) Česká republika a státní fondy,
- b) územní samosprávné celky v případech, kdy se spor týká výkonu státní správy, který je na ně přenesen,
- c) navrhovatel v řízení o určení výživného včetně jeho zvýšení, nejde-li o vzájemnou vyživovací povinnost rodičů a dětí,
- d) navrhovatel v řízení o náhradu škody na zdraví včetně náhrady škody na věcech vzniklé v souvislosti s ublížením na zdraví,
- e) navrhovatel v řízení o náhradu škody z pracovního úrazu a nemoci z povolání,
- f) neprovdaná matka v řízení o příspěvek na výživu a úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a slehnutím,

- g) navrhovatel v řízení o určení rodičovství, s výjimkou navrhovatele v řízení o popření rodičovství,
- h) diplomatická zastupitelství cizích států a delegovaní diplomatictí zástupci, konzulové z povolání a další osoby, jsou-li státními příslušníky cizích států, požívající podle mezinárodního práva³⁾ výsady a imunity, je-li zaručena vzájemnost a nejde-li o poplatné úkony prováděné v osobním zájmu nebo k osobnímu prospěchu těchto osob,
- ch) cizinec v řízení o přiznání statutu uprchlíka,
- i) navrhovatel v řízení o vydání věci nebo uplatnění nároku podle zvláštních předpisů,⁴⁾ je-li v těchto předpisech zakotven nárok na osvobození,
- j) navrhovatel, který uplatňuje nároky podle zákona o mimosoudních rehabilitacích,^{4a)}
- k) navrhovatel v řízení o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti,
- l) nadace nebo nadační fond ve věcech nadačního rejstříku,
- m) obecně prospěšné společnosti ve věcech rejstříku obecně prospěšných společností,
- n) společenství vlastníků jednotek^{3a)} ve věcech rejstříku společenství vlastníků jednotek,
- o) navrhovatel v řízení o poddlužnické žalobě,
- p) cizí státy včetně jejich orgánů, je-li zaručena vzájemnost,
- r) správce konkursní podstaty v řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku.

(3) Osvobození podle odstavců 1 a 2 se vztahuje, s výjimkou dědického řízení, i na řízení

- a) o návrhu na nařízení předběžného opatření,
- b) před odvolacím soudem,
- c) o povolení obnovy,
- d) o žalobě pro zmatečnost,
- e) před dovolacím soudem,
- f) o kasační stížnosti,
- g) o výkon rozhodnutí,
- h) exekuční.

(4) Od poplatku se osvobozují také řízení před odvolacím soudem a řízení před dovolacím soudem, jde-li o řízení o výkon rozhodnutí, o exekuční řízení^{2a)} a o vyrovnací řízení.

(5) Osvobození podle odstavce 1 písm. i) a osvobození podle odstavce 2 se vztahuje i na poplatky za úkony. Od poplatku se dále osvobozuje sepsání návrhu ve věci péče soudu o nezletilé, návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí o výživném pro nezletilé děti a pomoc soudu před nařízením výkonu rozhodnutí, jde-li o vymáhání výživného pro nezletilé děti.

2a) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

2b) § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění zákona č. 192/2003 Sb.

2c) § 13 zákona č. .../Sb., o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží a o změně některých zákonů (zákon o ochraně před nadměrnou byrokratickou zátěží).

3) Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 157/1964 Sb., o Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 32/1969 Sb., o Vídeňské úmluvě o konsulárních stycích.

3a) Zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů.

4) Např. zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

4a) Zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů.

ÚSTAVNÍ ZÁKON

ze dne ... 2006,

kterým se mění Listina základních práv a svobod ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., a Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto ústavním zákoně České republiky:

Čl. I.

Listina základních práv a svobod, vyhlášená usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., se mění takto:

1. V čl. 4 odst. 1 se za první větu vkládá nová věta, která zní:

„Ukládané povinnosti nesmí mít povahu nadměrné byrokratické zátěže.“.

2. V čl. 36 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„Každý má právo na ochranu před zásahem státu či jiného orgánu veřejné moci spočívajícím v zavedení nebo uložení nadměrné byrokratické zátěže.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

Čl. II.

V čl. 87 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České Republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., a ústavního zákona č. 448/2001 Sb., ústavního zákona č. 515/2002 Sb., odstavec 3 zní:

„(3) Zákon může stanovit, že namísto Ústavního soudu rozhoduje Nejvyšší správní soud

- a) o zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení ukládají-li povinnosti, které mají povahu nadměrné byrokratické zátěže,
- b) o zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu se zákonem,
- c) spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu.“.

Čl. III.

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

D ů v o d o v á z p r á v a

I. Obecná část

Cíl ústavního zákona

Podstatou návrhu je ochrana občanů před neopodstatněným ukládáním povinností ze strany státu a jiných orgánů veřejné moci.

Předmět návrhu ústavního zákona

Ústavní předpisy České republiky sice občanům garantují, že povinnosti jim mohou být ukládány pouze na základě zákona, bohužel však již nestanovují maximální možnou míru nároků, které takto uložené povinnosti mohou klást na občana. Rozměr zásahů státu do života občanů proto nejen v České republice, ale i v zemích Evropské unie nabývá neúnosných rozměrů. Důvodem drtivé většiny všech těchto zásahů je přesvědčení obecně rozšiřované především ve druhé polovině 20. století v Evropě, že běžné soukromoprávní vztahy občanů (často založené na tržních mechanismech) nebo přímo rozhodování občanů samých o sobě neplní dostatečně vysoké cíle kladené tzv. moderní společností.

V dnešní době se proto jeví jako nezbytnost zásadní otočení vztahu státu s jeho občany. Pánem se musí opětovně stát občan jako klient státu, který je zřízen především pro ochranu jeho svobod a nikoliv pro jejich omezování. Občan proto musí dostat do rukou účinné nástroje, jak si tuto zásadní změnu situace vynutit, jak se bránit v případě nepřijatelných zásahů do jeho práv, které veskrze spočívají v ukládání nadměrné byrokratické zátěže. Ta sama o sobě spočívá v omezení subjektu založeném na ustanovení právního předpisu, ukládajícího něco vykonat, zdržet se nebo strpět, popř. ustanovení právního předpisu opravňujícího orgán veřejné moci uložit subjektu něco vykonat, zdržet se nebo strpět v situacích, kdy cíle takovéto zátěže by mohlo být ve srovnatelné míře dosaženo vlastním svobodným rozhodováním subjektů, svobodnou dohodou subjektů nebo jinými mechanismy bez přímých či nepřímých ingerencí veřejnoprávních subjektů.

Soulad s ústavním pořádkem České republiky

Jelikož jde o návrh ústavního zákona, nelze soulad s ústavním pořádkem zkoumat. Lze však konstatovat, že je respektována obecná dikce Ústavy a ústavních zákonů a ctěny základní parametry dělby moci a jejího vyvažování. Navrhovaná úprava posiluje práva občana ve vztahu občan-stát.

Soulad s mezinárodními závazky České republiky a právem Evropských společenství

Navrhovaný ústavní zákon není v rozporu s mezinárodními dohodami, jimiž je Česká republika vázána. Navrhovaný zákon je v souladu s právními předpisy Evropských společenství.

Ekonomický dopad

Navrhovaný ústavní zákon nevyvolá nároky na státní rozpočet nebo jiné veřejné rozpočty ani na nárůst pracovních sil. Navrhovaná úprava nebude mít sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

II. Zvláštní část

K čl. I.

K bodu 1:

V obecných ustanovení Listiny základních práv a svobod se ve článku 4 odstavec 1 za větu „Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.“ vkládá nová věta „Ukládané povinnosti nesmí mít povahu nadměrné byrokratické zátěže.“ Tato věta má zamezit neopodstatněnému ukládání povinností občanům ze strany orgánů veřejné moci. Jedná se povinnosti které směřují k dosažení určitého cíle, avšak samotné omezení občana je neadekvátní cíli, kterého má být tímto omezením dosaženo. Tedy cíle sledovaného omezením by mohlo být ve srovnatelné míře dosaženo vlastním svobodným rozhodováním subjektů, svobodnou dohodou subjektů nebo jinými mechanismy bez přímých či nepřímých zásahů veřejnoprávních subjektů.

K bodu 2:

V souvislosti s navrženou změnou článku 4 odstavec 1 se zakotvuje v novém odstavci v čl. 36 Listiny základních práv a svobod právo každého na ochranu před zásahy státu či jiného orgánu veřejné moci spočívající v zavedení nebo uložení nadměrné byrokratické zátěže.

K čl. II.

Umožňuje se, aby zákon mohl stanovit jako věcně příslušný pro rozhodování o zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, které ukládají nadměrnou byrokratickou zátěž namísto Ústavního soudu Nejvyšší správní soud.

K čl. III.

Účinnost ústavního zákona je navrhována k prvnímu dni kalendářního měsíce následujícího po dni vyhlášení zákona.

Platné znění příslušných ustanovení Listiny základních práv a svobod s vyznačením navrhovaných změn

Čl.4

(1) Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod. Ukládané povinnosti nesmí mít povahu nadměrné byrokratické zátěže.

(2) Meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod (dále jen "Listina") upraveny pouze zákonem.

(3) Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky.

(4) Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.

Čl.36

(1) Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.

(2) Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.

(3) Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.

(4) Každý má právo na ochranu před zásahem státu či jiného orgánu veřejné moci spočívajícím v zavedení nebo uložení nadměrné byrokratické zátěže.

(5) Podmínky a podrobnosti upravuje zákon.

Platné znění příslušných ustanovení Ústavy České republiky s vyznačením navrhovaných změn

Čl.87

(1) Ústavní soud rozhoduje

- a) o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem,
- b) o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem,
- c) o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu,
- d) o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod,
- e) o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci ověření volby poslance nebo senátora,
- f) v pochybnostech o ztrátě volitelnosti a o neslučitelnosti výkonu funkcí poslance nebo senátora podle čl. 25,
- g) o ústavní žalobě Senátu proti prezidentu republiky podle čl. 65 odst. 2,
- h) o návrhu prezidenta republiky na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu podle čl. 66,
- i) o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu, které je pro Českou republiku závazné, pokud je nelze provést jinak,
- j) o tom, zda rozhodnutí o rozpuštění politické strany nebo jiné rozhodnutí týkající se činnosti politické strany je ve shodě s ústavními nebo jinými zákony,
- k) spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu,
- l) o opravném prostředku proti rozhodnutí prezidenta republiky, že referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii nevyhlásí,
- m) o tom, zda postup při provádění referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii je v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a se zákonem vydaným k jeho provedení.

(2) Ústavní soud dále rozhoduje o souladu mezinárodní smlouvy podle čl. 10a a čl. 49 s ústavním pořádkem, a to před její ratifikací. Do rozhodnutí Ústavního soudu nemůže být smlouva ratifikována.

(3) Zákon může stanovit, že namísto Ústavního soudu rozhoduje Nejvyšší správní soud

- a) o zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení ukládají-li povinnosti, které mají povahu nadměrné byrokratické zátěže.
- ~~a)~~ b) o zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu se zákonem,
- ~~b)~~ c) spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu.